

El comiat. Tot Granollers presència la sortida, puny clos i el cor ple d'esperança.

Fot. Garriga

Salut, milicians. Per la Victòria.

Fot. Garriga

Els nostres milicians camí del front, pels carrers de Barcelona...

Fot. Roca

gent humil, sempre vexada, eternament sacrificada, no en tenen ni una idea...

A les quatre la caravana partí definitivament de Granollers. I les dones i les noies — i molts homes també — cuïaven a somriure i abscondien unes llàgrimes traïdores que no volien que fossin tingudes com expressió de feblesa que ningú no sent. Eren llàgrimes d'emoció que produeixen les grans explosions sentimentals de les multituds. Així ho deien els crits i el gest enèrgic dels que marxaven i dels que quedaven. No; el nostre poble no el podrà vèncer ningú! No són escamots de de milicians ni és un exèrcit el que combat el feixisme; és tot un poble, tot el poble de Catalunya i d'Espanya, gelós de les seves llibertats i disposat a no deixar-se-les arrebarassar per la bèstia negra del militarisme i el clericalisme!

La caravana passà carretera avall per entre una doble filera de la gentada, que s'estenia fins el Coll de la Manya i fins el Portazgo. Després, ja Granollers enllà, trobem la gent del camp tota al peu de la carretera. A Parets han plegat els treballs per acomiadar la columna. A Mollet també i tot el poble és a la carretera. I és igual a La Llagosta, a Masrampinyo, a Montcada... Al pas per la gran artèria obrera de Sant Andreu i el Clot, tothom saluda els nostres milicians. De tots els carrers afluentes corra la gent per expressar-los la seva simpatia. Són els milicians de Granollers, crida la gent. Són els defensors de la Llibertat! Són els soldats de la nova Catalunya!... Tothom els saluda amb el puny clos i tothom els aclama. Salut! Salut!...

La columna passa per l'ampla avinguda de les Corts Catalanes i enfila Passeig de Gràcia amunt. Ens aturem prop del carrer d'Aragó. Un petit incident. En Daví xofer que guiava un dels autòmibus, s'ha fet un tall en un braç. Es atès immediatament pels metges Merino i Pujol i el practicant Lledós, que aturen la forta hemorràgia de la ferida. El bon company és portat a una clínica i la caravana segueix el camí de Pedralbes. A prop de les sis la columna és formada al grandios patí de la caserna, que sembla un castell. Quedem admirats de veure tanta gent. A Granollers no els havíem vist tots plegats i no en ens havíem adonat.

Complerts els tràmits necessaris per a l'allotjament a la caserna, els milicians

queden en llibertat fins el matí del dimecres i nosaltres tornem a Granollers. Pel camí reveiem mentalment l'emocionant desfilada de la tarda i ressonen en les nostres orelles els crits de la gent: Salut! Salut! Salut!... A nosaltres, per amistat amb els companys metges amb qui hem fet l'arxada a Barcelona i amb qui seguirem fins al front, ens ha semblat una exageració tantes exclamacions. I sols sigui per quedar-hi bé, hem invocat la necessitat d'alguna petita indigestió i uns encostipats sense malícia.

En arribar de nou a Granollers, plou «a bots i a barrals». La pluja encara s'ha portat bé. Des de dos quarts de quatre fins aquella hora no havia plogut.

Dimecres, dia 16

A la una de la tarda, ens avisen que a dos quarts de dues marxem a incorporar-nos amb la columna a Pedralbes. Dinem, ens afaitem i ens posem el vestit de milicià. Qui ens havia de dir que a més de cinquanta anys ens vestiríem amb roba d'uniforme!... Però és així. I mai ens hauríem cregut que sota unes robes de soldat poguéssim alentar-hi els ideals més nobles de la nostra vida.

Camí de Barcelona, trobem autos amb

La banda de les milícies granollerines al peu del monument a Pi i Margall.

Fot. Roca

gent de Granollers. Són els familiars que van a acomiadar-se dels seus. Al pati de Pedralbes se'ns acosta en Faig. Dieu des de les planes de LA GRALLA que els de Granollers tornarem vencedors o no tornarem. I un altre afegeix convençut: «Dieu que tornarem i tornarem vencedors».

Arriben en Ruera, en Riera i en Marsol. La Banda ja és a Barcelona. Els caps de centúria criden la gent i tots formen en el pati. Les ordres es fan apremiants. Tots els milicians llueixen el nou armament. Van proveïts de cantimplora, plat, manta i capot.

En Pujol ens presenta la mascota de la columna. És un gos pelut. Un gos pelut dels ques en deïem de casa bona. Figureu-vos que és fill d'un marquès!...

A les tres de la tarda, la columna és formada al pati. Veïem colles d'amics que venen a acomiadar la columna. Tots tenen paraules d'afecte pels nostres milicians. Saludem l'alcalde, en Antoni Pintó, en Malpàs, els companys del Comitè...

Uns xiulets dels caps de columna i aquesta emprèn la marxa vers l'estació. Va el davant Trinitat Companys, cap de la columna i entusiasta defensor de la República. Seguim la Diagonal fins el passeig de Gràcia. Al peu del monument a Pi i Margall espera la banda de les milícies. I s'inicia la desfilada Passeig avall... Els sons de la Internacional ressonen majestuosament.

Al pas de la columna per la Diagonal i l'antic passeig de Sant Joan trobem mig Granollers i la meitat de la gent de la comarca. Es tothom que ha volgut renovar les salutacions als amics. Les companyes i les poques promeses que resten sense casar, amoroses als seus enamorats.

A l'estació del Nord ha cessat la música. Es repartida la minestra a cada ú per el sopar.

Barreja d'entusiasme i d'emoció. Salutacions, apretades de mans, abraçades, pit contra pit... És el cor del poble que esclata en un doll d'amor. De tant en tant, els grups s'aturen i es renoven les salutacions, les paraules amicals, les paraules d'estimació. Però en tots és ferm l'anhel de la victòria i és el mateix l'esperit de sacrifici. I ho és per la voluntat de cada ú; no per la força disciplinària de les velles casernes. És perquè és un poble i no un exèrcit el que Catalunya ha posat en peu de guerra. Són